

Žemaitija

Kelionės įspūdžiai

2022 m. gegužės 26 d. keliavome į Žemaitiją. Išvykoje dalyvavo 34 *Emeritus* klubo nariai.

Pirmu kelionės tikslu buvo pasirinktas Rietavo miestas. Rietavas žinomas nuo 1253 m. 1812 – 1909 m. Rietavas priklausė kunigaikščiams Oginskiams, puoselėjusiems kultūra ir švietimą. Irenijus Oginskis pasistatė rezidenciją, iškilio dvaro rūmai, Rietavo bažnyčia.

Rietavas XIX a. pabaigoje tapo pažangių to meto technologijų diegimo pirmūnu. 1882 m. į Plungę (dar vienus Oginskių rūmus) nutiesta pirmoji Lietuvoje telefono linija. 1892 m. čia pradėjo veikti pirmoji elektrinė Lietuvoje, 1892 m. balandžio 17 d. per Velykas Rietavo dvare, parke ir bažnyčioje įžiebtos pirmosios Lietuvoje elektros lemputės.

Rietavas buvo taip pat kultūros centras. 1874–1903 m. Rietave veikė muzikos mokykla. 1883 m. organizuotas 60 žmonių simfoninis orkestras. Rietave lankėsi ir mokinosi daug Lietuvos muzikų, dainininkų. Rūmuose buvo sukaupta daug meno kūrinių, vertinga biblioteka. Tačiau kilus gaisrui biblioteka ir daugelis meno kūrinių sudegė.

Pažintį su Rietavo miestu pradėjome nuo 1873 m. pastatytos neoromantinės Šv. Mykolo arkangelo bažnyčios.

*Rietavo Šv. Mykolo arkangelo
bažnyčia*

Bažnyčia trinavė, bažnyčioje galime apžiūrėti bažnyčios statytojo Irenijaus Oginskio biustą, nuostabų dekorą, meniškus paveikslus, skulptūras. Manoma, kad bažnyčioje yra išlikęs autentiškas šviestuvų, kuriame sužibo pirmosios elektros lemputės.

Irenijaus Oginskio biustas

Bažnyčios vidus. Šviestuvai

Oginskių dvaro rūmai neišliko, tačiau yra išlikę pagalbiniai dvaro pastatai. Parke yra dvaro istoriją atspindinti ekspozicija.

Dvaro rūmai ir jų likučiai po gaisro

Paminklas

*Iškilio Oginčių giminės
šviesiam atminimui*

Iš Rietavo mūsų kelias vedė į Telšius.

Pažintį su Telšiais pradėjome nuo Insulo kalvos, ant kurios stovi įspūdingi sakraliniai objektai: seminarija, Vyskupų rūmai, didinga Šv. Antano Paduviečio katedra. Katedra ypatinga tuo, kad ji dviejų aukštų. Antrą aukštą sudaro galerija, joje įrengtas altorius. Pirmame ir antrame katedros aukštuose išdėstyti 7 altoriai. Įspūdingos katedros durys vaizduojančios Žemaitijos krikšto istoriją. 2009 m. birželio 14 d., Telšių miesto šventės dieną, pašventintos naujosios katedros durys, kuriose dailininkas Romualdas Inčirauskas pavaizdavo krašto krikščionybės ir kultūros istoriją.

Žemaitijos herbas. (Telšiai)

Telšių Šv. Antano Paduviečio katedra. Ypatinga tuo, kad joje įrengti du aukštai, abiejose yra altoriai ir gali vykti pamaldos

Katedros kriptoje palaidotas dirbęs Telšiuose, sovietų kalintas, kankintas ir sušaudytas vyskupas Vincentas Borisevičius.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Telšių vyskupas Justinas Staugaitis

Vyskupų rūmai aikštėje netoli katedros

Nusileidę nuo kalvos, sustojome prie skulptūros „Žemaitijos legendos“, kuri vaizduoja meškiukus ir žemaitukus ant nugaros nešančią mešką — Žemaitijos motiną.

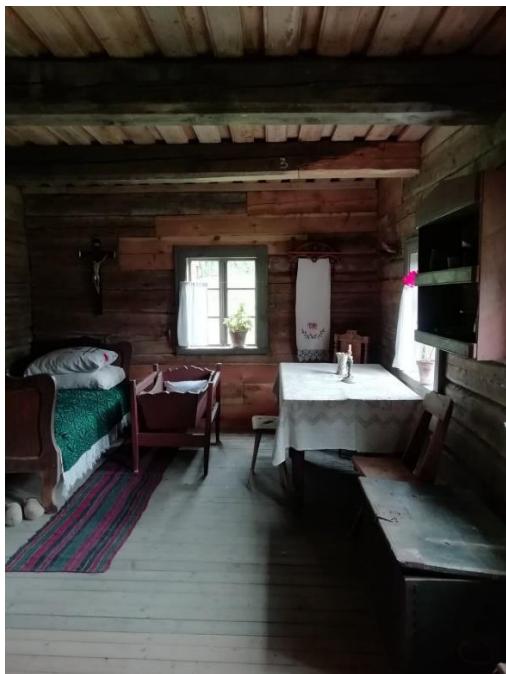
Meška Žemaitijos simbolis. Skulptūra vaizduoja meškos ir žemaičių bendrystę

Nusileidę nuo kalvos toliau keliaujame palei „Didžiąją Žemaičių sieną“, ant kurios pavaizduotos 9 žaismingos skulptūrinės kompozicijos (plokštės), pasakojančios apie svarbiausius krašto istorinius įvykius.

Paminklas Masčio ežero pakrantėje 1260 m. liepos 13 d. vykusiam Durbės mūšiui paminėti

Apsilankėme Žemaičių muziejaus „Alka“ Žemaičių kaimo muziejuje. Šis muziejus dažnai vadinamas „mažosiomis Rumšiškėmis“. Čia atkeltos trys žemaičių sodybos: pasiturinčio ūkininko, vidutinioko ir vargingo ūkininko.

Žemaičių kaimo muziejus. Ūkininko kambario interjeras ir vėjo malūnas

Telšių senamiestis įtrauktas į 7 saugomų architektūrinio paveldo senamiesčių Lietuvoje. Gaila, kad jis dar restauruojamas ir sunku įsivaizduoti jo visą grožį. Sustojame prie garsaus „Rotušės šulinio“ skulptūros, šalia kurios įsikūrusi skulptūra „Lietuvių skalikas“. Skalikų veislė buvo beišnykstanti ir ją atkūrė telšiškis Z. Goštautas.

Skulptūros „Rotušės šulinys“ ir „Lietuvių skalikas“

A photograph of three people seated at a dining table in a restaurant. On the left, a woman with short reddish-brown hair wears a light blue sweater and a red scarf. In the center, a man with grey hair wears a dark jacket over a black shirt. On the right, a woman with short white hair wears a black top with a white patterned collar and is smiling. The table is set with white dishes, glasses of red wine, and green napkins. A large bouquet of red flowers is on the left. The background features dark wood paneling and patterned curtains.

1991 m. šiam įvykiui atminti pastatyta Kančios koplyčia.

Kančios koplyčia

Tolimesnis mūsų kelionės tikslas buvo Telšių miškų urėdijos rekreacijos objektas „Žvėrinčius“, tačiau dėl lietaus šios idėjos teko atsisakyti, ir nusprendėme pakeliui į namus aplankyti Varnius, buvusį Žemaitijos krikščionybės centrą.

Anksčiau Varniai vadinti Medininkais. Mieste yra dvi bažnyčios: Varnių Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia, seniausia Žemaitijoje, pastatyta 1691 m. ir Varnių Šv. Aleksandro bažnyčia, taip pavadinta LDK kunigaikščio Vytauto Didžiojo garbei. 1417–1864 Medininkai (Varniai) buvo Žemaičių vyskupijos centras. Varniuose veikė Žemaičių kunigų seminarija, Dabar ten įkurtas Žemaičių vyskupystės muziejus (įkurtas 1999).

Varniuose ilgą laiką gyveno Motiejus Valančius. Jis buvo Žemaičių kunigų seminarijos rektorius. Tapęs rektoriumi ėmėsi veiklos, vykdė blaivybės akciją: stengėsi atitraukti valstiečius nuo girtavimo, rūpinosi vaikų ir suaugusių švietimu, organizavo lietuviškų knygų prekybą, lietuviškų raštų spausdinimą steigė lietuviškas mokyklas, bibliotekas. Įšventintas į vyskupus kuri laiką valdė Žemaičių vyskupiją.

Dabar Varniuose yra išlikęs namas, kuriame gyveno vyskupas M. Valančius, jam pastatytas paminklas.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus namas Varniuose

*Prie paminklo vysk.
M. Valančiui*

Iš Varnių keliavome namo – į Kauną

Nuotraukos – Romualdo Markausko ir Juliaus Danio.